



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 351/2016-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 31. mája 2016 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti Feiglerov dom, a. s., Dorastenecká 10082/46, Bratislava, zastúpenej advokátskou kanceláriou SKLEGAL, s. r. o., Mostová 2, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Milan Banas, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a porušenie čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 2 S 176/2015 a jeho uznesením z 21. decembra 2015, a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť spoločnosti Feiglerov dom, a. s., **p r i j í m a** na ďalšie konanie.
2. **O d k l a d á** vykonateľnosť uznesenia Krajského súdu v Bratislave č. k. 2 S 176/2015-83 z 21. decembra 2015 v časti výroku, ktorým Krajský súd v Bratislave odložil vykonateľnosť rozhodnutia mestskej časti Bratislava-Staré Mesto sp. zn. 591/42341/2014/STA/Ors z 29. septembra 2014, do právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci samej.

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. februára 2016 doručená sťažnosť spoločnosti Feiglerov dom, a. s. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a porušenie čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 S 176/2015 a jeho uznesením z 21. decembra 2015.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka je stavebníčkou stavby „*Prestavba bytového domu, [REDAKOVANÉ]*“, o ktorej umiestnení v územnom konaní rozhodla mestská časť Bratislava-Ružinov rozhodnutím sp. zn. SÚ-2009/21577/6495-3/Hor/Pix zo 17. júna 2009 (ďalej len „územné rozhodnutie“), pričom ju ako stavbu „*Nadstavba a prístavba objektu - bytový dom na [REDAKOVANÉ]*“ v stavebnom konaní povolila mestská časť Bratislava-Staré Mesto rozhodnutím sp. zn. 591/42341/2014/STA/Ors z 29. septembra 2014 (ďalej aj „stavebné rozhodnutie“). Po právoplatnosti stavebného rozhodnutia stavebníčka začala s realizáciou stavby.

Žalobou doručenou krajskému súdu 10. augusta 2015 sa tretia osoba, spoločnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalobkyňa“), domáhala preskúmania zákonnosti stavebného rozhodnutia namietajúc, že jej ako subjektu, ktorý mal byť účastníkom dotknutého stavebného konania, nebolo stavebné rozhodnutie riadne doručené, a súčasne žiadala odloženie vykonateľnosti tohto rozhodnutia.

Ako z uznesenia krajského súdu vyplýva, tento uložil mestskej časti Bratislava-Staré Mesto (ďalej aj „stavebný úrad“) povinnosť žalobkyňi stavebné rozhodnutie v lehote 20 dní doručiť a odložil vykonateľnosť tohto rozhodnutia.

Krajský súd dôvodil, že v tomto štádiu konania sa zaoberal výlučne otázkami kľúčovými pre aplikáciu § 250b ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), t. j. najmä statusom žalobkyne ako opomenutého účastníka. Uviedol, že túto otázku posudzoval bez toho, aby si vyžiadal administratívny spis vo veci, považujúc za dostatočné podklady skutočnosti tvrdené žalobkyňou v jej žalobe, napadnuté stavebné rozhodnutie a územné rozhodnutie. Bol toho názoru, že žalobkyňa splnila podmienky účasti v stavebnom konaní a napadnuté rozhodnutie jej malo byť doručené do vlastných rúk, čo vyvodil tiež zo skutočnosti, že pôvodný vlastník nehnuteľností [spoločnosť ██████████ ██████████], (bez uvedenia vzťahu k sťažovateľke alebo žalobkyni, pozn.), bol účastníkom územného konania a územné rozhodnutie mu bolo doručované do vlastných rúk.

K spôsobu doručovania, kedy stavebný úrad v stavebnom konaní zvolil doručovanie verejnou vyhláškou, krajský súd uviedol: *„Nie je možné tolerovať, aby stavebný úrad (z pohľadu práv účastníka je irelevantné, že išlo o dva stavebné úrady) ohľadne tej istej stavby a bez podstatnej zmeny okolností, raz doručoval písomnosti do vlastných rúk a inokedy použil verejnú vyhlášku, o ktorej sa prakticky nikto nikdy nedozvie, pretože správny orgán písomnosť vyvesí iba na svojej úradnej tabuli a ešte na úradnej tabuli na svojej internetovej stránke, pričom nemožno reálne očakávať, že účastníci konania budú tieto pravidelne navštevovať. Povinnosťou správneho orgánu je postupovať tak, aby sa o veci (písomnosti) dozvedel čo najväčší počet účastníkov a nie, aby o nej nikto nevedel, resp. sa o nej dozvedel len nepatrný počet účastníkov. Ak by v danej veci aj boli splnené podmienky pre doručovanie verejnou vyhláškou (avšak tieto splnené neboli), žalovaný mal v zmysle zásady zákonnosti a transparentnosti zverejniť písomnosť napr. na dočasnej úradnej tabuli na mieste stavby, čo by viac zabezpečilo dostupnosť doručovanej písomnosti.“* Dospel k záveru, že v danej veci neboli splnené podmienky pre doručovanie stavebného rozhodnutia verejnou vyhláškou.

Návrhu žalobkyne na odklad vykonateľnosti podľa § 250c ods. 1 OSP krajský súd vyhovel skonštatujúc, že žalobkyňa poukázala na viaceré nedostatky pri uskutočňovaní stavby (okrem iného namietala opomenutie tienenia susedných nezastavaných parciel) s tým, že neodloženie vykonateľnosti stavebného rozhodnutia *„by malo za následok*

dokončenie stavby, čím by žalobcom namietané nedostatky stratili de facto svoju relevanciu a došlo by k neposkytnutiu spravodlivej ochrany jeho právam pred nepriaznivými účinkami formálne právoplatného rozhodnutia žalovaného. Žalobcovi by v dôsledku pokračujúceho výkonu napadnutého rozhodnutia vznikla závažná ujma. Ak by stavebník stavbu celkom dokončil, ďalšie konanie by bolo zrejme zbytočné a bolo by možné hovoriť o tom, že neskorá spravodlivosť nie je spravodlivosťou.“.

Porušenie základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľka videla v tom, že krajský súd nepostupoval nestranne a nezávisle, v konaní bol na strane žalobkyne a rozhodol na základe jej tvrdení, ktoré sťažovateľka označila za nepravdivé a účelové, pričom tieto nekonfrontoval s obsahom správnych spisov, ktoré si vôbec nevyžiadal. Vydaním uznesenia tak poskytol ochranu výlučne právom chránených záujmov žalobkyne, ktorá jej v podstate ani neprináleží.

Sťažovateľka poukázala na to, že hoci predmetné uznesenie krajského súdu nie je meritórnym rozhodnutím, zasahuje do jej základných práv a slobôd. Zdôraznila, že okrem iného sa krajský súd pred vydaním uznesenia vôbec nezaoberal dopadom odkladu vykonateľnosti staveného rozhodnutia. Krajský súd mal podľa jej názoru zisťovať, či poskytnutím takejto ochrany práv a právom chráneným záujmom žalobkyne nedôjde k zásahu do práv sťažovateľky, ktorá, ako vyplýva z uznesenia krajského súdu, bola účastníčkou konania pred ním vedeným. Tým, že krajský súd nedal sťažovateľke žiadnu možnosť vyjadriť sa k návrhu žalobkyne na odklad vykonateľnosti pred jeho povolením, mal sa dopustiť porušenia jej práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vo vzťahu k namietanému porušeniu základného práva na ochranu vlastníctva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy v spojení s čl. 1 dodatkového protokolu sťažovateľka uviedla, že krajskému súdu mohlo byť vzhľadom na uplynutú dobu od právoplatnosti stavebného rozhodnutia zrejmé, že v čase jeho rozhodovania už na stavbe budú vykonané rozsiahle stavebné práce, konkrétne je „stavba... pred dokončením hrubej stavby a 27 z 28 bytových jednotiek, ktoré sa v stavbe nachádzajú bolo už predaných klientom... V prípade, ak stavba ostane v takomto stave, hrozia škody v dôsledku poveternostných vplyvov a staticky

nezabezpečených prvkov nielen na samotnej stavbe, ale môžu spôsobiť škodu na zdraví a majetku tretích osôb, vrátane majetku spoločnosti [REDAKOVANÉ].“.

Keďže sťažovateľka bola toho názoru, že uznesenie vykazuje znaky nezákonného rozhodnutia a jeho ďalším výkonom jej vzniká reálne väčšia ujma, než aká môže teoreticky vzniknúť iným subjektom, podala súčasne so sťažnosťou aj návrh na nariadenie dočasného opatrenia podľa § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorým by ústavný súd odložil vykonateľnosť uznesenia vo výroku, ktorým krajský súd odložil vykonateľnosť stavebného rozhodnutia, a to až do rozhodnutia o jej sťažnosti. Zdôraznila, že ďalší výkon uznesenia bude mať vzhľadom na zastavenú výstavbu stavby „*Nadstavba a prístavba objektu - bytový dom, na [REDAKOVANÉ]*“ nepriaznivé až deštruktívne následky. Dodala, že vydaním navrhovaného dočasného opatrenia nehrozí tretím osobám vznik žiadnej ujmy, a to ani žalobkyni, ale bude poskytnutá ochrana majetku, života a zdravia aj tretím osobám.

Zastavenie projektu a stavebných prác v poslednom štádiu realizácie projektu ako následok napadnutého uznesenia má podľa sťažovateľky až likvidačný účinok a zároveň je spôsobilé podstatne ovplyvniť jej povest' a jej meno na relevantnom trhu, keďže v konečnom dôsledku môže byť vnímaná ako neseriózna a nedôveryhodná. Je preto toho názoru, že porušenie jej práv na súdnu a inú právnu ochranu a práva pokojne užívať majetok je takej povahy, že jej prináleží poskytnutie primeraného finančného zadost'učinenia (§ 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde), ktoré si vo výške 50 000 eur súčasne uplatnila.

Na základe vyššie uvedených skutočností sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd jej sťažnosť predbežne prerokoval, túto prijal na ďalšie konania, návrhu na nariadenie dočasného opatrenia vyhovel a vydal nasledovné uznesenie:

„Ústavný súd Slovenskej republiky odkladá vykonateľnosť uznesenia Krajského súdu v Bratislave č. 2S 176/2015-83 o preskúmaní zákonnosti postupu a rozhodnutia Mestskej časti Bratislava - Staré Mesto č. 591/42341/2014/STA/Ors zo dňa 29.09.2014 a o postupe

podľa § 250b ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a to v časti jeho výroku, ktorým Krajský súd v Bratislave odložil vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia č. 591/42341/2014/STA/Ors zo dňa 29.09.2014“.

Vo veci samej sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd jej sťažnosti vyhovel a vydal nasledovný nález:

1. Základné právo Sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu (článok 46 Ústavy Slovenskej republiky) bolo porušené Uznesením, t. j. rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave č. 2 S 176/2015-83 o preskúmaní zákonnosti postupu a rozhodnutia Mestskej časti Bratislava - Staré Mesto č. 591/42341/2014/STA/Ors zo dňa 29.09.2014 a o postupe podľa § 250b ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

2. Základné právo Sťažovateľa vlastníť majetok a nakladať sním (článok 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) a jeho práva pokojne užívať svoj majetok (článok 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) bolo porušené Uznesením, t. j. rozhodnutím Krajského súdu v Bratislave č. 2 S 176/2015-83 o preskúmaní zákonnosti postupu a rozhodnutia Mestskej časti Bratislava - Staré Mesto č. 591/42341/2014/STA/Ors zo dňa 29.09.2014 a o postupe podľa § 250b ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje Uznesenie, t. j. rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave č. 2 S 176/2015-83 o preskúmaní zákonnosti postupu a rozhodnutia Mestskej časti Bratislava - Staré Mesto č. 591/42341/2014/STA/Ors zo dňa 29.09.2014 a o postupe podľa § 250b ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva Sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie v sume 50.000 EUR (päťdesiat tisíc eur), ktoré je Krajský súd v Bratislave povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov po právoplatnosti tohto nálezu.

5. Ústavný súd Slovenskej republiky ukladá Krajskému súdu v Bratislave povinnosť uhradiť Sťažovateľovi trovy konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky do 7 dní odo dňa právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

Podľa § 250b ods. 2 OSP ak žalobu podá niekto, kto tvrdí, že mu rozhodnutie správneho orgánu nebolo doručené, hoci sa s ním ako s účastníkom konania malo konať, súd overí správnosť tohto tvrdenia a uloží správne orgánu doručiť tomuto účastníkovi správne rozhodnutie a podľa okolností odloží jeho vykonateľnosť. Týmto stanoviskom súdu je správny orgán viazaný. Po uskutočnenom doručení predloží správny orgán spisy súdu na rozhodnutie o žalobe. Ak sa v rámci správneho konania po vykonaní pokynu súdu na doručenie správneho rozhodnutia začne konanie o opravnom prostriedku, správny orgán o tom súd bez zbytočného odkladu upovedomí.

Hoci zákon výslovne neukladá súdu, akým spôsobom má overiť správnosť tvrdenia o tom, že osoba žalobcu je tzv. opomenutým účastníkom, krajský súd si tento záver urobil len na základe tvrdení žalobkyne v konaní ním vedenom a ňou predložených písomností. Pritom, ako z jeho uznesenia vyplýva, v tom čase už bola uznesením č. k. 2 S 176/2015-78 z 30. novembra 2015 pribratá do konania sťažovateľka, ktorá je stavebníkom predmetnej stavby, ktorej vyjadrenie si súd nežiadal, resp. ak aj bolo podané, pri rozhodovaní a posudzovaní veci ho nereflektoval.

Ako z uvedeného vyplýva, po predbežnom prerokovaní ústavný súd zistil, že v tejto veci sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, a preto rozhodol o jej prijatí tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia (§ 25 ods. 1 a 3 zákona o ústavnom súde). To, či možné pochybenie krajského súdu založilo porušenie sťažovateľkou označených práv, bude ústavný súd skúmať v ďalšom konaní na základe pripojeného spisového materiálu a relevantných vyjadrení.

Podľa § 52 ods. 1 zákona o ústavnom súde podanie sťažnosti nemá odkladný účinok.

Podľa § 52 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení a odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak to nie je v rozpore s dôležitým verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu neznamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti; najmä uloží orgánu, ktorý podľa sťažovateľa porušil základné práva alebo slobody sťažovateľa, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

Podľa § 52 ods. 3 zákona o ústavnom súde dočasné opatrenie zaniká najneskoršie právoplatnosťou rozhodnutia vo veci samej, ak ústavný súd nerozhodne o jeho skoršom zrušení.

Vzhľadom na povahu predmetu ochrany práv, ktoré sťažovateľka vo svojej sťažnosti označila, ako aj z pripojených príloh vyplývajúcu skutočnosť, že dotknutá stavba, ktorej nadstavba a prístavba boli uznesením krajského súdu prerušené, je pamiatkovo chránenou budovou v historickom centre hlavného mesta Slovenskej republiky Bratislavy a je potrebné k nej pristupovať s osobitnou starostlivosťou, ústavný súd dospel k záveru, že je dôležitým verejným záujmom, aby výkon napadnutého rozhodnutia krajského súdu bol odložený. Z okolností predloženej veci intenzívne vyplýva, že ďalší výkon napadnutého rozhodnutia v časti odkladu vykonateľnosti stavebného rozhodnutia pre sťažovateľku znamená väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám pri odložení vykonateľnosti.

Nemožno opomenúť, že odklad vykonateľnosti rozhodnutia predstavuje zabezpečovací procesný prostriedok. Základným účelom odkladu vykonateľnosti správneho rozhodnutia súdom je ochrana toho, kto o jeho vydanie žiada, pričom musia byť rešpektované aj základné práva toho, proti komu takéto rozhodnutie smeruje. Preto musí súd dbať na to, aby rozhodnutím o odklade vykonateľnosti správneho rozhodnutia neporušil aj základné právo hmotného charakteru tretích osôb. Aj na vydanie rozhodnutia o odklade vykonateľnosti správneho rozhodnutia súdom sú kladené požiadavky, ktoré vyplývajú z práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Znamená to, že takéto rozhodnutie

musí mať napr. zákonný podklad (čl. 2 ods. 2 ústavy) a nemôže byť prejavom svojvôle (čl. 1 ods. 1 ústavy).

Súčasne ústavný súd poukazuje na to, že dôvody, ktoré viedli krajský súd k tomuto rozhodnutiu, najmä napr. *„nedostatky pri uskutočňovaní stavby spôsobené predovšetkým skutočnosťou, že posudok v stavebnom konaní sa nezaoberal problematikou tienenia susedných nezastavaných parciel ako aj tým, že žalovaný nedodržel podmienku uvedenú v svetlotechnickej norme STN 730580-1 v znení zmeny 2, ktorou je vytvorenie dostatočného denného osvetlenia budov na dočasne nezastavaných stavebných parcelách“*, sú vo svojej podstate námietkami, ktorým v stavebnom konaní chýba relevancia, pretože možné negatívne dopady plánovanej stavby na životné prostredie a na susediace nehnuteľnosti sú predmetom územného konania, ktoré bolo právoplatne skončené 30. júla 2007. Súčasne zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov neobsahuje § 66 ods. 4 písm. f), absenciu podrobností v zmysle ktorého krajský súd stavebnému rozhodnutiu vytýka.

Už pri predbežnom preskúmaní nemôže ústavný súd vylúčiť arbitrárnosť sťažnosťou napadnutého rozhodnutia, kedy krajský súd napríklad síce prijal sťažovateľku do konania, no nijakým ďalším spôsobom s ňou nekonal. Ako už ústavný súd uviedol, to, či tento postup dosahuje intenzity porušenia základných práv sťažovateľky ňou označených, bude predmetom ďalšieho konania. Aktuálne však podľa názoru ústavného súdu postačuje na to, aby týmto právam a majetkovým hodnotám, ku ktorým sa viažu, poskytol ochranu v podobe odkladu vykonateľnosti uznesenia krajského súdu č. k. 2 S 176/2015-83 z 21. decembra 2015 v časti výroku, ktorým krajský súd odložil vykonateľnosť rozhodnutia mestskej časti Bratislava-Staré Mesto sp. zn. 591/42341/2014/STA/Ors z 29. septembra 2014.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 31. mája 2016